

JAN QUINTUS ZWART moet minder huilen...

We kennen Jan Quintus Zwart als de man die zó vol enthousiasme dirigeerde, dat hij van het podium viel. De boodschap van de liederen die hij dirigeert, komt steeds dieper bij hem binnen. „Mijn koorleden zeiden: ‘Je moet niet zo vaak huilen tijdens het dirigeren, want zo kunnen we niet zingen.’”

Jan Quintus in het kort

Dirigent Jan Quintus Zwart werd in 1957 geboren in Emmen. Hij groeide op in Kampen en woont daar nog steeds. Samen met zijn vrouw Berna heeft hij drie kinderen: twee zonen en een dochter, en twee kleinkinderen.

Aan de buitenmuur van zijn huis in Kampen is een orgelpijp gemonteerd die bevestigt: hier woont Jan Quintus Zwart. Met een breed armgebaar dirigeert hij me naar zijn werkkamer op de eerste verdieping, terwijl zijn vrouw – en boekhouder – Berna koffie maakt. Uit de woonkamer klinken kinderstemmen; Jan Quintus is inmiddels opa van een tweeling. Heel bijzonder vindt hij dat. „De impact daarvan bedenk je niet als je gaat trouwen.”

De Q

„Ik ben vernoemd naar mijn grootvader Jan Zwart en was daarna de vijfde in de rij, de Quintus dus. Toen ik voor mezelf begon, zei mijn vader: ‘Je moet het JQZ Producties noemen, dat is een sterke merknaam.’ Dat klopt; wie heeft er nou een Q in zijn naam? Mijn vrouw noemt me ook Quintus, of Q.’ ‘Q’ ging vaak mee met zijn vader, organist Willem Hendrik Zwart, om te registreren.

„Ik wilde graag naar het conservatorium om orgel te studeren, maar mijn broer Everhard was een betere organist dan ik. Daarom begon ik aan de opleiding Schoolmuziek in Zwolle.” Een korte loopbaan als geluidstechnicus volgde; iets wat hem nog altijd van pas komt, want hij maakt nog zo’n veertig muziekproducties per jaar. Maar zijn hart ligt toch echt bij het dirigeren, waarmee hij midden jaren tachtig begon bij het koor *Looft den Heer* uit Notter. „Binnen twee maanden had ik zeven koren. Dat heb ik beschouwd als leiding: je begint ergens aan en wordt op een ander spoor gezet.”

‘Nederland springt’

Dirigent Jan Quintus Zwart zit al meer dan dertig jaar in het vak. Nog steeds heeft hij zeven koren. Amateurliefde, maar dat vindt hij juist leuk. Iets vanaf de basis in elkaar kneden. Zelfs na al die jaren blijft dat een prachtige uitdaging. Jan Quintus doet zijn werk altijd zó vol over-

gave dat hij al tweemaal van het podium is afgevallen, met gescheurde enkelbanden tot gevolg. „Toen ik voor ‘Nederland Zingt’ dirigeerde, noemde men dat wel ‘Nederland springt’, omdat ik bekend sta om mijn grote gebaren. Dat heeft alles met de grootte van het Holland-Koor te maken; als je honderden mensen dirigeert, zien ze op de twintigste rij jouw kleine polsbewegingen niet.” Zijn Holland-Koor viert dit jaar zijn 25-jarig jubileum. De dirigent waardeert het interkerkelijke karakter van het koor, evenals de onderlinge betrokkenheid. „Door in het Holland-Koor te zingen, er-

Je kunt alleen maar op een berg staan als je de dalen kent!

varen mensen veel pastorale zorg en bemoediging. Ik hoor vaak: ‘Als ik ziek ben, krijg ik veel kaartjes van het koor, maar uit mijn eigen kerk hoor ik weinig.’ Het lijkt erop dat sommige mensen in eigen kring te gemakkelijk worden vergeten.”

Eenzaamheid

„De inhoud van de liederen die ik dirigeer, spreekt me steeds meer aan; misschien komt dat ook doordat ik ouder word. Het besef dat mensen echt bewogen of aangeraakt kunnen worden door een liedtekst, groeide toen ik het programma Wens op Groot Nieuws Radio presenteerde. In die periode kreeg ik veel persoonlijke reacties, bijvoorbeeld bij liederen als ‘Nooit meer nacht’ of ‘Lichtstad met uw paarden poorten’. Een mevrouw voor wie we een verzoeknummer draaiden, zei: ‘Eindelijk werd mijn naam weer genoemd in mijn kamer.’ Wat een eenzaamheid spreekt daaruit...” Welk christelijk lied spreekt u het meest aan?

„De psalmen zijn altijd een inspiratiebron. Maar de liederen uit de passietijd komen het meest binnen, omdat het een dramatisch verhaal is; plat gezegd is iemand voor jou vermoord. Een vader geeft zijn eigen Zoon op... Nou, ik ben zelf vader; het sterven van een kind is het ergste wat je kan overkomen. Veel passie-muziek komt jaarlijks terug. Maar al moet ik in één jaar vijftien keer hetzelfde lied zingen, het verveelt me niet. Elke keer ontdek ik weer iets nieuws in de tekst.”

Dalen

Kent u geloofstwijfel?

„Dan moet ik meteen denken aan een van de mooiste liederen die ik ken: ‘Op bergen en in dalen’. Dat gaat over de natuur, maar ook over je geloofsleven: je kunt alleen maar op een berg staan als je de dalen kent. Ik ben – prijs de Heer – het geloof nooit kwijtgeraakt, maar tegelijk ken ik ook niet één bekeringsmoment. Ik ben zeer gelovig maar niet kerkistisch

opgevoed, omdat mijn vader als kerkorganist in allerlei kerken kwam. De zondagen thuis met het hele gezin vond ik altijd gezellig. Mijn vader en broer konden goed preken navertellen, dus dat gebeurde vaak. Soms gezond kritisch, maar nooit afkeurend.” Je moet wel actief bij het geloof blijven, meent de Holland-Koor-dirigent. „Ik heb het wat dat betreft gemakkelijk: ik sta elke avond tussen de mensen die ‘Hal-leluja, amen!’ roepen. En omdat ik jaarlijks zo’n 75.000 kilometer afleg, luister ik onderweg veel geestelijke muziek; dat is mijn stille tijd.”

Bewogen en bevlogen

Wie is Jan Quintus zonder zijn werk?

„Ik hoop dat mensen me bewogen en bevlogen vinden. Maar een leven zonder >

'Onderweg in mijn auto heb ik mijn stille tijd'

dirigeren, zonder die interactie met mensen en zonder de inhoud van wat we zingen, kan ik me niet voorstellen. Wel ben ik ervan overtuigd dat wanneer ik morgen tegen een boom zou rijden en verlamd zou raken, God wel weer iets anders op mijn pad brengt. Zo ben ik ook bij de EO en Groot Nieuws Radio terechtgekomen. Carrièreplanning ken ik dus niet. Ik ben een harde werker en heb de drang – die niet van mezelf is – om wat in mij leeft te delen met mensen: een prachtige boodschap voor deze wereld.”

Wat is uw boodschap dan?

„Dat er redding is voor iedereen. Jezus klopt op je deur, je hoeft alleen maar open te doen. Het is allemaal niet zo ingewikkeld. Zeker in het zingen kan ik die zendingsdrang kwijt. Dat is door levenservaring en reacties die je krijgt steeds belangrijker geworden. Tegenwoordig kan ik ook zelf erg geraakt worden door wat ik zing. Laatst nog, in een toegift: *God and God alone reveals the truth* (God, ja God alleen, openbaart de waarheid). We hebben een pittig halfjaar achter de rug met veel ziekte en overlijden in onze omgeving; als je dan zingt dat God er altijd bij is, komt dat binnen. De koorleden zeiden: je moet niet vaker huilen tijdens het dirigeren, want zo kunnen we niet zingen.

Vlak na 9/11 hoorde ik een preek van Kees van Velzen die me altijd zal bijblijven, over de storm op het meer. Hij zei: 'Jezus werd niet wakker van de storm, maar van het hulpgeroep van zijn discipelen.' Dus het komt er in je eigen leven op neer dat je niet de omstandigheden de schuld geeft als je het moeilijk hebt, maar dat je hulp vraagt aan de Persoon die kan helpen – en dan antwoordt hij.” ●

Jubileum in Israël

In oktober hoopt het koor met duizend zangers naar Israël af te reizen om het 25-jarig jubileum te vieren. Info: www.hollandkoor.nl.

Stichting
"Verpleegkundigen
voor Israël"

Ook uw steun is nodig!

De V.V.I stelt zich al meer dan **35 jaar** ten doel: Israël helpen met de verpleging van alle bevolkingsgroepen, ongeacht afkomst en overtuiging. Giften graag op NL97INGB0003885840 t.n.v. Penn. VVI Postbus 476, 3440 AL Woerden

www.verplegingvoorisrael.nl

Geeft u óm Israël, geef dan vóór Israël

Wonen

Dagbesteding

Gezinshuizen

Ambulante begeleiding

SGLVG

Ouderen

In Gods ogen zijn wij allemaal bijzonder

In Gods ogen zijn wij allemaal bijzonder; voor wie speciale zorg nodig heeft, geldt dat nog een beetje extra. Profila Zorg biedt zorg aan mensen met een verstandelijke beperking en diverse bijkomende hulpvragen. Dat kan in een van onze locaties of bij de zorgvrager thuis in de vorm van ambulante begeleiding.

Beleef
Verbinding
Vertrouwen

**PROFILA
ZORG**

evangelische zorg voor bijzondere mensen

Bel ons voor meer informatie of een afspraak: **(030) 6374667** of mail naar info@profilazorg.nl **www.profilazorg.nl**